

ДОШКІЛЬНЕ ВИХОВАННЯ

7

„РАДЯНСЬКА ШКОЛА“

1952

З М І С Т

	Стор.
<i>Г. І. Сушан</i> — Стан роботи і завдання дошкільних установ УРСР	3
<i>Н. К. Балацька</i> — Питання психології почуттів у світлі вчення І. П. Павлова про вищу нервову діяльність	10
<i>П. Г. Саморукова</i> — Керівництво творчими іграми в середній групі дитячого садка	16
<i>Н. О. Ветлугіна</i> — Навчання співів у дитячому садку	28

З Д О С В І Д У

<i>М. М. Костюкова</i> — Ляльковий театр у дитячому садку	35
<i>Е. С. Новофастівська</i> — Праця дітей старшої групи на городі та в квітнику	38
<i>Л. Компанієць</i> — Мої квіти (вірш)	41

Б І Б Л І О Г Р А Ф І Я

<i>А. А. Піонтовський</i> — Нові книги	42
--	----

Х Р О Н І К А

Республіканська нарада з питань дошкільного виховання	44
---	----

П І С Н І І Т А Н Ц І

Танець — слова Т. Волгіної, муз. А. Лазаренка	47
---	----

Р е д а к ц і й н а к о л е г і я :

*М. Ф. Даденков, О. Ф. Єгорова, Н. О. Красіна, Н. Ю. Переверзева,
Ю. Ф. Петраківська, Є. К. Сухенко, П. С. Ходченко, П. Р. Чамата,
Т. І. Цвєлих (головний редактор).*

Журнал «Дошкольное воспитание»
(на українском языке).

Техредактор *О. О. Чала*

Коректор *Г. П. Наказнюк*

Адреса редакції: Київ, Ново-Павлівська, 2. Тел. 6-50-43.

БФ 03608. Замовлення 3289. Тираж 15.000. Друк. арк. 3. Обл.-видавн. арк. 4,2.
Формат паперу 70×108¹/₁₆. Підписано до друку 5/VII 1952 р.

Київська обласна друкарня, вул. Леніна, 19.

З ДОСВІДУ

Ляльковий театр у дитячому садку

М. М. КОСТЮКОВА,
дитячий садок № 18 м. Одеси

Ляльковий театр — улюблена розвага дітей. Вони з задоволенням не лише дивляться вистави, а й самі розігрують цілі сцени.

Ляльковим театром я захоплююсь з самого початку моєї роботи в дошкільних установах.

Приводом до створення лялькового театру мені послужила гра дітей. Дівчинка, граючись з лялькою, рухала її по столу. Під дзвінку пісеньку лялька «весело танцювала». Навколо столу зібралися малята і з інтересом спостерігали за грою дівчинки.

Один з глядачів сказав: «Он як гарно танцює, навіть руки підскакують».

Після цього випадку я вирішила організувати настільний театр, виготовивши «акторів» з вати, змоченої в крохмальному розчині, і дротяного каркасу.

Роботу з настільним театром я почала твором Маршака «Лётчик». Для першої вистави приготувала ляльку, одягнену, як льотчик, посадовила на літак і все це загорнула в платок. Коли діти розмістились півколом, я сіла за стіл, на якому лежав вузлик.

Дітям дуже хотілося знати, що в ньому. Коли я розв'язала кінці платка й діти побачили льотчика, всі були в захваті. Взявши льотчика в руки, сказала: «Здрастуйте, діти!» Відповіли не всі — так були захоплені розгляданням ляльки. Повторила своє привітання й додала: «От я прийшов у гості до дітей, а вони не відповідають, не вітаються зі мною. Тоді всі відразу ж відпо-

віли: «Здрастуйте!» «А я прилетів до вас у гості, — сказала я, рухаючи лялькою. — Ви любите слухати вірші?» — «Любимо», відповіли діти. — «Добре, я вам зараз продекламую». І льотчик, на якого всі дивились з великою цікавістю й увагою, почав вірш:

Взгляньте-ка на малого,
Похожего на Чкалова...

Дітям вірш сподобався. Вони почали просити льотчика розповісти ще що-небудь, але льотчик відповів, що вивчив лише цей вірш, і коли діти хочуть, то повторить його. Діти, звісно, погодились...

Розпрощавшись і пообіцявши ще прилетіти в гості, льотчик «полетів», а я запропонувала дітям вивчити прослуханий вірш.

Потім льотчик «прилітав» ще кілька разів і читав дітям інші вірші. Пізніше я віддала ляльку-льотчика у вільне користування дітям, і вони, граючись з лялькою, повторювали вивчені вірші.

Настільний театр поступово ускладнювався. Я виготовила персонажі відомих дітям казок — «Теремок», «Лисичка-сестричка і Сірий вовк» та ін. — й показувала їх дітям. Наш театр збагатився також нескладними декораціями (ялинка, річка з ополонкою, рибки тощо).

Готуючись до показу чергової казки, я старанно розучувала текст, працювала над виразністю мови. Кілька разів сама проводила виставу, а потім «акторів» передавала дітям. Діти гралися в театр,

причому повторювали точно текст казки й наслідували мої інтонації. Глядачі брали активну участь у ході дії.

Завдяки таким формам роботи діти поступово навчилися добре розповідати казки, вживаючи яскраві, образні вислови.

Пізніше я перейшла до більш складного виду театру. На це наштовхнула мене брошура, в якій розповідається про виникнення театру «Петрушки». Задум організувати ляльковий театр типу «Петрушки» незабаром здійснився: я порадила із завідувачкою, і вона, крім того, що дала мені всі можливості для здійснення цього, сама взяла активну участь в організації театру.

З допомогою деяких батьків і завідувачки я створила скромний, але дійовий театр ляльок.

Першою виставою була казка «Івасик-Телесик». Показували її вихователі нашого дитячого садка. Після кількох переглядів казки у виставах почали брати участь і діти.

Але участь дітей в ляльковому театрі вимагала певної підготовки. Потрібно було допомогти дітям правильно зрозуміти образи дійових осіб і передати їх через рухи й інтонації, допомогти в оволодінні текстом.

Така підготовка дітей допомогла вихованню правильної звуко- і словимови.

Є діти, які не наважуються говорити, коли їх слухають кілька чоловік. І от, бачачи, як інша дитина грає лялькою, такі діти починають відчувати бажання й собі пограти цікавою іграшкою. Беруть її й починають говорити.

Вести ляльку не всім удається відразу. Тому, перш ніж надіти на руку дитини ляльку, я показую своєю рукою рухи пальців, рух всієї кисті, положення руки.

Потрібно звертати велику увагу на позу дитини. Її рухи не повинні бути зв'язаними, незручна поза швидко стомлює дитину, і вона може втратити інтерес до участі в театрі.

Я пригадую хвилини перед пер-

шими дитячими виступами, які так хвилювали дітей і, частково, мене.

Петя, який мав оголосити початок і назву казки, від хвилювання забув, що він повинен був сказати. Нарешті він вимовив: «Івасик-Телесик». Ляля, притиснувшись до одвірка, вивела ляльку-бабусю. Неможна було не помітити, що й вона трохи хвилювалась за ширмою. Але ось почалася казка, і з кожним словом, рухом хвилювання затихало. Вистава набула спокійного, рівного характеру.

Діти-глядачі сиділи не поворухнувшись, слідкуючи за кожним рухом дійових осіб. Здавалось, що не діти ведуть гру, а справжні актори. Це свідчить про те, що кожна дитина добре зрозуміла свою роль. Ляльки вільно рухались, не дивлячись на те, що доводилось пам'ятати про завісу, на яку не можна було спиратись, оскільки вона в перші дні була натягнута в дверях (завіса являла собою простиню, накинута на протягнену мотузку).

Після вистав між дітьми точилися жваві розмови. Здавалось би, що могло так схвилювати дітей, коли казка давно знайома їм і в групі її часто розповідали. Але після вистави в наступні дні, діти гралися тільки в цю казку, згадували про неї за столом і навіть вдома, чим зацікавлювали батьків, які потім, не зрозумівши і не повіривши дітям, приходили запитувати мене.

На наступні вистави були запрошені зацікавлені батьки.

Малюки також приходили в театр. У такому разі діти влаштовували касу (квитки готували самі діти: на білий папір наклеювали кушочки кольорового). Маленькі глядачі купували квитки і розміщувались на розставлених перед ширмою стільцях.

Іноді діти організовували концерт. Ось один з концертів, який відбувся в день 8 березня.

Ще під час сніданку Толя розповів Петі, як вранці він з татом проспівав своїй мамі пісню «Колискова» і тут же почав її співати за столом. Я зупинила такий «концерт» і запропонувала йому заспівати після сніданку. Це сподоба-

лось дітям, і хтось вніс пропозицію влаштувати концерт: «Сьогодні — 8 березня і ми будемо виступати для вас». Я погодилась, але нагадала, що в нас, у дитячому садку, є ще жінки, і якщо діти хочуть, то можна запросити на концерт усіх.

Були запрошені всі виховательки з дітьми та технічні працівники.

«Концерт ляльок!» об'явив Петя, який дуже любив оголошувати. (Ця любов привела до того, що він, прагнучи виступати перед гостями-глядачами, в найкоротший час навчився правильно вимовляти звук «р»).

Ляльки співали, танцювали, читали вірші, загадували загадки. Особливо запам'яталась пісенька ляльки-дідуся.

Узнавши про мою зацікавленість театром ляльок, методист запропонувала мені відвідувати гурток по виготовленню персонажів лялькового театру, відкритий при міському методичному кабінеті. Там я побачила ляльок набагато кращих від моїх. Мої ляльки виявились жалюгідними, і от я вирішила більш художньо їх оформити. Наскільки вистачило мого вміння, я з великим інтересом взялася готувати персонажів до нової казки.

Ляльок я робила у вільний від роботи час, але частково виготовлювала їх і при дітях для того, щоб вони бачили процес самого виготовлення.

Вибираючи час, коли діти ще тільки збирались у дитячий садок, я дозволяла їм допомагати мені. Діти розчісували клоччя для волосся, крутили ручку швейної машини або просто брали в руки й розглядали частини ляльок. Це давало їм велике задоволення.

Тепер я виготовляла ляльки так, щоб, змінюючи патрони, могли їх водити і дорослі, й діти.

Силами наших вихователів була поставлена казка «Ведмежий будиночок». Цю казку нам запропонували під час занять в методичному кабінеті.

Перший раз, не дивлячись на підготовку, виявились деякі помилки, які навчили нас у наступні рази бути уважнішими.

Одна з вихователек вела роль Машеньки. Машенька повинна підійти до столу, на якому стоять миски з юшкою, але про миски ми забули, і стіл з'явився порожнім. Діти-глядачі не могли собі уявити, щоб ми забули про мисочки, і вирішили, що вони знаходяться десь на столі. Тому деякі піднялись із стільчиків — їм хотілося подивитись на миски, але їх не було.

Цей випадок напоумив нас приклеїти миски до скатерті, щоб подібне не повторилось більше.

Багато довелось попрацювати нам разом з батьками над влаштуванням справжньої ширми. Пофарбували простині для драпіровки, дістали куски матерії й інший різноманітний матеріал для декорацій, персонажів.

Моєю роботою зацікавились вихователі нашого району і запропонували провести відкрите заняття, на якому б діти поставили казку.

Вистава відбувалась у звичній обстановці. Крім гостей — вихователів з інших дитячих садків, були запрошені малята.

При обговоренні відкритого заняття наша робота була оцінена позитивно. Тут же й постановили: організувати гурток при Іллічівському районі по виготовленню ляльок під моїм керівництвом.

Ляльковий театр безумовно внесе багато цікавого в роботу з дітьми, особливо в літній період, коли питання про розваги для дітей набуває такого важливого значення.

Завдяки ляльковому театру творчі ігри дітей стають більш насиченими, різноманітнішими, цікавішими. У дітей збагачується мова, вона стає виразнішою; легко засвоюється дітьми правильна літературна вимова; збагачуються знання дітей, виховуються навички до праці.

Мені особисто ляльковий театр багато допомагає у виховній роботі з дітьми.